

فصل چهارم: ارزیستگاه‌های ایران حفاظت کنیم

درس یازدهم: تنوع زیستگاه‌های ایران

همانطور که فهمیدید، ایران زیستگاه‌های مختلف دارد. به منطقه بزرگی که در آن مجموعه‌ای از گیاهان و جانوران خاص زندگی می‌کنند، زیستگاه (زیست‌بوم) می‌گویند. یکی از مهمترین عواملی که موجب گوناگونی یا تنوع زیستگاه‌ها در کشور ما شده است، تنوع آب و هوایی در کشور ماست.

مهم‌ترین عناصر آب و هوا، دما و بارش است؛ با اندازه‌گیری این دو می‌توان به آب و هوای آن منطقه پی برد؛ دما و بارش را با نمودار نشان می‌دهند.

میران دمای هوا را با رنگ قرمز و نمودار خطی نشان می‌دهند. میزان بارش را با رنگ آبی و نمودار ستونی نشان می‌دهند. ایران را به چهار منطقه آب و هوایی تقسیم می‌کنند:

۱- ناحیه معتدل و مرطوب خزری (بین کوه‌های البرز و دریای خزر)

- بارندگی در تمام سال (مرطوب‌ترین ناحیه آب و هوایی)
- زمستان و تابستان معتدل
- جنگل‌های انبوه

- عدم نیاز به آبیاری محصولات و کشت به صورت **دیم (یعنی با آب باران)** جز برنج (نیاز به آبیاری دارد).

۲- ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی

- برف زیاد در زمستان و یخبندان
- زمستان سرد و تابستان معتدل و خشک (۹ ماه از سال، بارانی و سه ماه، خشک)
- امکان زراعت به صورت دیم
- مراتع و جنگل‌ها در ارتفاعات

۳- ناحیه گرم و خشک داخلی

- شمال نواحی مرکزی و داخلی ایران
- اختلاف دمای شب و روز
- تابستان گرم

- فقر پوشش گیاهی (تنها دارای گیاهان خشکی‌پسند نظیر تاغ و گز و بوته‌ی خاردار!) و کمبود بارش

۴- ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوب (دقت کنید! این ناحیه‌ی جزء نواحی خشک ایران است!)

- در کناره‌های خلیج فارس و دریای عمان (از جلگه‌ی خوزستان تا بند چابهار)
- تابستان بسیار گرم و زمستان ملایم
- **هوای مرطوب و باران بسیار کم**

درس دوازدهم: حفاظت از زیستگاههای ایران

به طور کلی، مهمترین عاملی که موجب شده است برخی از گونه‌ها برای همیشه از بین بروند یا برخی از گونه‌ها در معرض خطر قرار بگیرند، فعالیت‌های نادرست انسان‌ها بوده است.

برخی تهدیدات برای جنگل‌ها:

- ۱- شکار
- ۲- زباله
- ۳- آلودگی هوا

دلایل حفاظت از زیستگاه‌ها:

- سپاسگزاری از نعمات خداوند
- لذت بردن از عالم آفرینش
- حق حیات موجودات دیگر
- وابستگی موجودات به یکدیگر: زنجیره‌ی غذایی (به هم خوردن تعادل زیستی در نتیجه‌ی نابودی یک گونه‌ی گیاهی یا جانوری)
- فواید گیاهان و جانوران

مهمترین وظیفه **سازمان حفاظت از محیط زیست**، مراقبت از زیستگاه‌های طبیعی کشور و جلوگیری از تخریب و آلودگی آن‌ها است. محیط‌بانی یکی از مشاغل مهم در این سازمان است؛ محیط‌بان مسئول اجرای قوانین و مقررات محیط زیست در یک منطقه هستند.

سازمان حفاظت محیط زیست، برخی از مناطق کشور را که در آنجا حفظ و تکثیر نسل جانوران یا گیاهان اهمیت خاصی دارد، به عنوان **منطقه حفاظت شده** اعلام میکند. این منطقه ممکن است جنگل یا مرتع یا دشت و کوهستان باشد. (برای مثال جنگل‌های حرا در خلیج فارس و دشت ارژن در فارس و اُشترانکوه در لرستان از مناطق محافظت شده در ایران هستند.)

اصل ۵۰ قانون اساسی: در جمهوری اسلامی ایران، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی میگردد و... .